

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11547

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1313

D O G M A T I C I .

1314

gelis universim e divinis Literis pertractat. Autor *Wolfgangus Liginger Ludi Monacensis Moderator.* Titulus: *Herrliche vnd schene Beschreibungen von Zwaien Biecheren.* Das erste von denn Heiligen diser Neun Cor der Enngel mit namen auch von Irem Ambt thuen vnd wesen, sambt iedem Cor mit teitsch Reimen ver-

fafft. Das annder buech von Allen lieben Englen Gottes auss der Bibel vnnd Schriften getzogen, was sie fflr guetes gewürckhet, darneben das bestè gstrafft vnn menschen zur warnungen bescheben und in Reimen beschrieben. Durch Wolfgang Liginger Teutschter Schuelhalter vnd mitburger in Minchen. 1582. Initium:

*Ein herrliche beschreibung zu melden ist
In disem buech O frummer christ
Auss Gottes Genade vnnnd gab
Zu ertzelen ich mir fürgnomen hab &c.*

Ex ungue leonem. Sub finem Opus suum destinat Autor

*Zu lob Euren Römisck Kay. Maiestat
Vnd ehr Ir Durchbleucht vnd gnad,*

et subscribit: *Vollend durch wolfgang Liginger den zwelfftn september. Im 1582.* Exemplar istud Rudolpho II. Imp. submissum fuisse, Thecae ornatus suadet.

CCCXXXVIII.

444 Codex chartaceus lat. germ. Sec. XVI. Folior. 125. 4. Varia diversis manibus exarata complectitur, quae ad ferventia eo Seculo in Religione Dissidia pertinent, et quidem: I. *Fratri Joannis Dominici Scäuolini Berlinensis ordinis Prædicatorum Tractatum De Sacerdotio, ad illustriſſ. ac reuerendiss D. Nicolauum Olabum Archiep. Strigon. Legatum natum, Primatem Hungariæ, Cæsareaque Maj. summum et Secretarium, Cancellarium et*

Consiliarium. Ingressus: Inter cetera damna, quæ in orbem Christianum Satanas nostris iijſce temporibus inuexit, Præſul amplissime, illa mibi duo cum præcipue deploranda, tum acriori studio propulsanda uiderentur, quibus uera Sacerdotij religio sublata, et omnis ferme Episcoporum dignitas euersa dispicitur. Bipertitum hinc Opus quis arguat; verum, quae in Codice habentur, de solo agunt Sacerdotio, cuius traditionem, prosequitur Autor, sex ista, ni fallor, copioſe ſatis absoluere poterunt. Nunquid Christiani omnes sacerdotes ſint. Deinde, nunquid Sacerdotium inter Sacra menta numerari debeat. Tum a quo inſtitui Sacerdotes debeat. Post hæc, quæ illorum præcipua fundatio exiſtimanda ſit. Præterea de Cælibatu

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11547

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1315

C O D I C E S

1316

tu pauca quædam attingemus. Postremo, quomodo multandi, qui Scripturæ, Patrum, et Ecclesiæ præceptis neglegit, illegitime sibi Sacerdotium usurparint. En σκιαγραφημα totius Tractationis, in qua Scaevolinus versatissimum se in sacris Literis, omnique antiquitate ecclesiastica perhibet. Exit illa in ἀποστολην ad Deum O. M. cuius ultima: Tuque ipse tuas aras, tuos focos, tua templa, tua sacrificia, tuos sacerdotes defende. Subscriptum: Posonij. M. D. LXI. Sunt mihi Assertiones disputatae in Templo Predicatorum die XX. Oct. ejusd. anni hora prima, quarum titulum, cum omnino rarissimæ et ipsis Ordinis Bibliothecariis incognitæ sint, hic cum Eruditis communicare non pigebit. Serenissimo atque Inuidissimo Bohemiae Regi Maximiliano F. Joannes Dominicus Scoevolinus laborem hunc qualemcumque, seque ipsum, perpetuo sacrauit: maiora, nisi Deus impedit, postea sacrametus. Viennæ Austriae Excudebat Michael Zymermannius Anno M. D. LXI. Foll. 12. 4. In his porro Assertionibus Autor Job. Pici, Paulive Scalichii ingenium aemulatus πολυμαθειαν profitetur et argumenta Theologica, Platonica, Peripatetica, Astrologica, Mathematica, Militaria, Poetica, Rhetorica, Contra communem opinionem seu παραδοξα et Moralia discussioni offerens non raro utramvis partem se tuiturum pollicetur. Ita legas: VII. Nūquid erratum est a Petro, cum

Paulus illum reprobet? Affirmamus cum Augustino. Negamus cum Hieronymo, &c. Nihil aliud de Viro hoc compertum. Itaque non tam a Deo, ut supra ait, quam a morte praematura impeditus fuisse videtur, ne majora Maximiliano sacraret.

II. *Inquirenda ab Haereseos Insimulatis.* Examen de praecipuis Fidei Capitibus. Interrogationes fuent ex mente Ecclesiae Rom. Catholicae. Responsa Lutheri Sectatorem produnt. Ita de Sacramentorum numero: *Credo sacramenta noui testamenti sine controvèrsia esse duo, baptismum et corpus et sanguinem Domini &c.* Et de Eucharistia: *Credo in Eucharistiæ sacramento sub specie panis esse verum Corpus Christi — Speciem autem hoc loco non pro inani et mendaci figura sed pro substantia et veritate intelligo &c.* Interrogatio prima est: *An creditat iure diuino licitum esse prestare iuramentum?*

III. *Vtrum Nonnulla Protectantibus concedi queant?* Additur: *Interrogati respondemus cum protestatione de Saluis saluandis.* Fol. vero praevio legitur: *Sereniss. Regiae Maiest. (Ferdinando I.) seorsim, ubi vacabit, perlegenda. Ratispona in Comitijs. Anno 1557.* Initium: *Quanquam superiores aduersarij sunt, quam ut Ecclesiasticis vel tantillum donare in animum inducant &c.* Scriptum memorabile 7. foll. quod in eo vertitur: *Vt aliquid concedatur ad Seclarum postulationem, non assentior; Verum ut quæcumque in*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11547

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1317

D O G M A T I C I .

1318

in Ecclesijs superstitione, Paganismum aut Iudeismum repræsentantia, quæstum turpem oalentia, anilia, breuiter minime necessaria, non debeant Episcoporum authortate aboleri, nullam plane causam video. Atque haec deinceps enumerat, provocatque ad aliud Scriptum his verbis: Farraginem talium Abusuum in Diaphora nuper subindicaui. Hinc autorem tenemus Georgium Wicelium, cuius Diaphoram recensui Cod. DXXIII. quem, si lubet, vide. De Lutherio sub finem ita sentit: ipsum bac quidem parte (circa abusus) nobis profuisse volentem nolentem. Sed in aliis plerisque plus obfuisse. Morbos Ecclesie indicavit, non sanauit. Per multum Zizanii euulsit, sed plus tritici. Videri uoluit is, qui euerreret magnam Domum Dei, cum re ipsa magis euenterit. In hoc conatum hominis laudo, in illo autem non laudo &c. Non minus tamen in reprehendendis Curialibus Rom. Episcopis, Sacerdotibus, Monachis severus est, concluditque: Concedenda Lutero omnia censeo, quæ concedit Jo. Gerfon in Lib. de Defectibus Ecclesiæ, quæve alij Zelotæ, quibus Deus noster oculos aperuerat, ut uiderent sordes Domus Dominiæ &c. Primo Januarij Anno Domini MDLVII.

IV. Epistola Apologetica contra Theologorum in Misnia Consolationem ad Pastores in finibus Bohemiae et Lusatiae nuper misam. 32. foll. Incipit: Reverendus Denis Codd. Theol. V. I. P. II.

dissimi Urbani (Textoris) Episcopi Labacen. Alumnus Paulus Scalich de Lika Philippo Melanthoni S. D. Epistolam beri uesperi inter priuata colloquia mibi legendum traditam semel atque iterum ea qua potui tum fide, cum diligentia nullo prætermisso (quantum uirium mearum patitur imbecillitas) studio (non?) obiter euolui, ac in calce quorundam hominum autoritatem annexam, in quorum numero et te Melanthon deprebendi, eoque magis in sumمام admirationem raptus non potui satis buius Epistolæ ineptias, centones et labyrinthos dissolutissimos longeque minus coharentes quam enuntiantes aliquid ueri assequi. Imprimis quod o progenies uipera rum uel in eo operam omnem collocatis &c. Atque in condita hac vehementia juvenilique dicacitate potius quam eloquentia omnia Theologorum illorum Asserta refellere instituit, gloriam e magno, ut videtur, Adversario au cupans, verum impar congressus Achilli. Inter alia de Cultu Imaginum: Quare tu Philippe pateris Wittembergæ imaginem tuam in congregatione uestra depictam et baptisantem? Quare Lutheri, Pomerani, quorum alter concionatur, alter confessiones audit? Certe magis illa Idolis accommodari possunt, quam nostræ Sanctorum imagines. &c. Literae datae: Auguste sexto Idus Aprilis Anno M. D. LV. Quod si eas cum iis, quae post an. 1557. scripsit ad Protestantes transgressus Scalichius,

H

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11547

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1319

C O D I C E S

1320

chius, conferas, mirabere Proteum. Magis mirabere, si addas ea, quae post ad Catholicos redux edidit. Vide, si placet, quae de hoc Homine congesi in vernacula Typogr. Vienn. Historia P. II. p. 536. Exemplum Apologiae praesentis valde mendose scriptum est.

V. Congeries Sententiarum Biblicalium et Ethicarum germanica, inscripta: *Viel schöner war nunge unndt spruche aus denn psalmenn unndt andern. Ufus harum Sententiarum elucet ex eo, quod subjugitur: Hiemitt kunndet Ir aller Bapisten Schrifften leichtlichen verlegen, wann gleich ein iglicher Hunnderttausendt Buecher schriebe, Dann wie ich gesagtt sie seindt alle sampt Schrifftlosen nackette unngelerte Schreiber welche viel besser baderknecht wären dann kriegsleuth — Sed apage Homuncionem, qui ne voculas quidem sibi vernaculas rite scribere novit.*

VI. Satirica Declamatio Jesu Christo subposita contra Principes et Urbes Germaniae acceptantes Formulam dictam Interim a Carolo V. a. 1548. propositam. Inscriptitur: *Ein erbarmtliche unndt dennen gotlosen eine erschrockliche clagrede des verjag-*

ten Jesu christi gottes Jhun unndt seines euangeliumbs wider die abtrünnigen Stete unndt Fürstenthumb des deuzschen Landts.

1551. Initium: *Der herr Christus spricht luce am 4. der gaist des Herren ist ob mier &c. Mox πεστωπονιαν ingreditur: Derbalbenn babe ich der herr christus mein ganz herz ann dier Deuzschlandt aufsgaffen &c. Et post multa phrasibus Biblicis detortis exprobrata: Meine wortt schlegstu umb mit menzchen leere, deme Papstum unndt ynterim getrauestu ann denselben sicher zu whonen?*

— Maxime tamen vapulat Norimberga; contra vero Magdeburgum extollitur: *Vnndt due verachtet Heufflein, Due felige Stadt Madeburgk, du cleine Herdt, die du meine Cantzleij bist, die meine verjagtt fromme getreuen unndt gborfamen lieben prediger auffnimbt &c. Subscriptus Michell maier, de quo Jesu Christi Amanensi nihil compertum habeo*

VII. Sermo Joannis Cochlei alias Wendelstein ad exemplum pro omnibus qui contra Lutherum volunt scripturas magistraliter et formaliter tractare. Satira, ne quid moneam. *Wendelinus Cochlerla Leitoribus S.*

*En noua forma tibi, multos optata per annos
Tractandi sacros pro pietate libros,
Quam dedit in lucem mira breuitate Cochleus
Inter preclaros Doctor ubique Cocos.
Qui cupit hanc liquidis hausisse in fontibus artem
Adferat ad cochleum mox Cochleare suum.*

D.

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11547

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1321

D O G M A T I C I .

1322

*D. Joannes Cochleus Venerabilis
Viro Joanni Kos Sacre Script. li-
cenciato Predicatori Lipsiae, Sa-
lutem plurimam dicit. Quoniam
quidem nos igitur gratia divina op-
tulante maledictum istum Luthe-
rum conculcauimus, ut nobis am-
plius nec potest, nec vult respon-
dere &c. Laudat Cochleus per-
sonatus methodum suam in expo-
nendis Scripturae S. Locis, ma-
xime, quod e loco Jeremiae :
Constitui te super gentes &c. erue-
rit, Ecclesiam esse super verbum
Dei, quam *glosam*, ut ait, *om-
nes Lutherani in uno cumulo et
omnibus brillis super nasum positis
non possent vidisse*. Finit: et mi-
bi quasi per omnia similis estis,
quod vix puto excellentissimum
*Dn. doctorem Joannem Fabrum
tam similem mibi esse in hac arte.
Valete et quod facitis, facite.
Nunc autem ipsum Sermonem vi-
deamus. Ut vero haec Epistola
non ultimum e Schola Obscurorum
Virorum discipulum probat,
ita *Sermo* ipse ne quidem ulli Pro-
testantium, cui Verbum Dei sa-
crum erat, adridere potuit; ir-
religiosissimus enim per totum
cento biblicus est, hoc initio: *Ex
nibili nihil fit, Fratres, nolumus
enim vos ignorare de verbo, quod
abbreviatum est, Vobis licet pi-
grum, mibi autem necessario, ait
enim scriptura, quid superbis ter-
ra et cinis? Sed nihil mibi con-
scius sum, et quod nihil habet, ni-
bil dat. &c.* Et infra: *Transiens
autem primam et secundam custo-
diam venerunt due mulieres mere-
trices ad Regem Salomonem, et***

*interrogauerunt eum, Tu quis es?
Et accusauerunt eum in multis,
maxime autem et domesticos fidei;
Videns autem quia placeret Ju-
deis, ascendens in arborem Syco-
morum, et cum coepisset mergi,
clamabat dicens, Domine saluum
fac Regem — Sed manum retraho,
nam et obsena intorquet
profanus Consarcinator.*

CCCXXXIX.

Codex membraneus lat. Sec. 263
XV. Folior. 118. f. eleganter
scriptus, rubricisque decoratus
continet Scripta in caussa Affer-
tionum Johannis de Poly sive Po-
liaco Doctoris Theologi Parisini
et celebris Ecclesiastae Sec. XIV.
et quidem I. *Judicium Fratris
Petri de palude* (de la Palu) or-
dinis fratrum predicatorum Magi-
stri in Theologia contra Magi-
strum Johannem de poliaco docto-
rem in Theologia super articulis
qui secuntur. Judicium hoc, quo
singulis XIII. Johannis assertio-
bus sua subjecta est refutatio, Cod.
DL. indicatum est, fontesque
ostensti, qui de hac controversia,
conflictuque Jurisdictionis inter
Clerum secularem et regularem
pertractant, quibus hic Nat. Ale-
xandrum Hist. Eccl. T. VII. Pa-
ris. 1699. p. 96. f. addo. Ini-
tium est: *Primus articulus est,
quod Episcopi qui succedunt apo-
stolis et curati discipulis succeden-
tes, totam auctoritatem suam et
potestatem, eque et immediate ha-
bent a christo sicut et dominus pa-
pa &c.* Finis: *potestate clavium
nullatenus*